

Oglasi, pripisani itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašavanje se naplatom ili pomoću pošte. Štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravništvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a slogom sve polcvrši“. Narodna poslovica.

Izaci će: dne 17. i 25. novembra te dne 4., 12., 20. i 28. decembra 1899.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne-frankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 5 for. u obće, na godinu 2 for. za seljake ili 3 for. 2.50, odn. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 5 nč. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svrtake svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krimporić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Budući broj izaci će u četvrtak dne 28. decembra.

P. n. gg. predbrojnicima.

Pri koncu smo godine a u danima zaključnih računa. Molimo rodoljube i sumišljenike, da se i opet na list predbroje — a opominjemo svu onu gg. predbrojnika, koji nam nitesu namirili ovogodišnju predbrojbu, a nekoji i onu prošlih godina, da to čim prije obavje. Obstanak lista stoji jedino na predbrojnicima, a uz netočnu i nemarnu uplatu, stvara se upravi sto briga, kako da namiri pojedini broj. Gg. predbrojnici nek u tu svrhu uporabe naše čekovne položnice koje jur imadu, a ostalima pripisat ćemo jih u jednom od budućih brojeva.

Uprava.

Božić.

Godina za godinom hježi u vječnost, viek se za viekom odmiče ostavljajući za sobom sad ugodne sad turbojne uspome za pojedina, za narode, za čovječanstvo. Mnogo je takovih viekova minulo, otkad se izpunije riječi sv. pisma: „Rieč postade tieło i useli u nas puna blagodati i istine; i vidjesmo slavu njegovu, slavu, kao jedinorodjenoga od oca“.

Devetnaest je stoljeća tomu, što se je porodilo mukotrpnomu čovječanstvu sin božji, naš Spasitelj Isus, koji je na sebe uzeo narav našu, te se na drvu križa žrtvovao za spasiša naših.

U oči najvećega blagdana za sve kršćanstvo, dolaze nam pred oči u živoj slici sve one mile i krasne nauke, što smo je čuli u školi ili u crkvi o začetju i porodjenju Boga-čovjeka.

Pobožnoj i skromnoj Djevici Mariji, isprošenoj za Josipa, ukaže se andjeo Gospodnji, te joj reče: „Raduj se, blagodatna, Gospodini se s tobom, blagoslovljena si ti među ženami“. Ali pošto nebijase Marija žena Josipova, reče njoj andjeo, da će duh sveti doći na nju i sila Svevišnjega, da će ju osjeniti; radi toga će ono, što će ona roditi, biti sveto i nazvati će se sinom božjim.

Priprosti i pošteti stolar Josip iz grada Nazareta u Galileji, podje u Judeju, u neznatan gradić Betlehem sa Marijom, da se podvrgnu nalogu carevom i da se izpune rieči: „I ti Betleheme, zemljo Judina, ni po čemu nisi najmanji u zemlji Judinoj, jer će iz tebe izaći čelovodja, koji će spasiti narod moj izraelski“.

Naši putnici nenadjoše radi velike navale tudjinaca, mjesta u ni jednoj kući, pa se moradoše skloniti u zapuštenu štalicu na kraj mjesta, a da ne prenoće pod vedrim nebom u ono doba godine.

B. Djeva rodi po noći sina i metne ga u jaslje. I uzdrhta zemlja i nebesa, jer se je rodio Bog-čovjek. Na iztoku pojavi se zviezda; da objavi svijetu radost veliku. I dođoše mudraci iz iztoku u Jerusolim i rekoše: „Gdje je je car judijski što se je rodio? Vidjeli smo bo njegovu zviezdu na iztoku i došli smo, da mu se poklonimo“.

Andjeo Gospodnji najavi prvi veselu viest pastirom uputi ih, kaiao im je poći i gdje će naći diete. Tada zapjeva četa nebeskih andjela: „Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudem, koji su dobre volje“.

Da, mir ljudem navjestili su božji glasnici kod poroda Onoga, koji je došao na zemlju, da čovječanstvo povede u bolji i sretniji život. I sam Spasitelj propoviedao je za svog boravka na zemlji, o ljubavi i miru, bez čega ne ima pravoga blaženstva. I krvka sveta, Njegova miljenica, naviešta kroz sva stoljeća narodom mir i ljubav, nastojeći okupiti pod svoje okrilje sve narode i sva plemena svijeta. Ali uzprkos tomu i pojedinci i narodi zaboravljaju na pjev andjeoski: „mir ljudem na zemlji“ mržeć i proganjajuć jedan drugoga i ugujetavajuć jači slabijega.

Nauka Spasiteljeva prodela je u sve strane svijeta, nju izpoviedaju stotine milijuna ljudih, ali ipak iz njihovih sedaca nije nestalo ni mržnje, ni zavisti, ni poblepe ni sebičnosti.

Naš hrvatski narod čuti na žalost ponajviše gorko te ljudske strasti. On je bez dvojbe pretrpio mnogo za sv. vjeru, stojeći kroz tolike viekove mačem u ruci za njezinu obranu i lievujući za nju svoju dragocienu krv. Boreći se junacki za vjeru svojih otaca, borio se i za svoj obstanak i za svoju budućnost. U tim borbama, koje mu je providnost namijenila i koje je on oduševljeno vodio, da izpuni častno svoje poslanstvo, bio bi on podlegao ili klonuo duhom, da ga nije sokolila i čvrstila sv. vjera.

I danas se bori naš hrvatski narod razciepkam i raztrojen pod raznim vladama i sustavi za svoj

obstanak, za svoju slobodu i jedinstvo. On čeka uztrpljivo ali pouzdano svoga Mesiju, jer znade, da imade velikih zasluga za sv. vjeru, i da nije zadnji medju narodi svoga Gospoda. Uzdujuć se u svoje sveto pravo, on je duboko osvjeđoen, da će konačno doći do ostvarenja svoga programa, do jedinstva i slobode svoje.

U tom pouzdanju proslavi narode moj i predstojeće svete božićne blagdane. Zapjevaj narode Bogu svomu pjesmu novu i stupi vesela srea i vedra čela pred lice njegovo. On bo tvori pravdu i dieli sud svakomu, komu se krivo čini. Tebi je mnoga krivda učinjena od zlobna i nezahvalna svijeta, ali to je sve zabilježeno u knjizi života tvoga, koja se nalazi pred licem Sina božjega, čije narodenje ovih dana slavimo.

Proslavi narode moj sv. Božić su pouzdanjem u bolju budućnost tvoju i uz pjev andjeoske pjesme: mir ljudem na zemlji koji su dobre volje!

Iz austrijske delegacije.

Dne 30. pr. mj. sastale su se obje delegacije u Beču, da viečaju o skupnim poslovima monarhije.

U austrijskoj delegaciji ostalo je ovaj put naš Primorje bez zastupnika Hrvata ili Slovenca. Za sve tri pokrajine Primorja t. j. za Istru, Trst i Goricku, izabrani su u delegaciju talijanski zastupnici. Većina pučanstva Primorja, Hrvati i Slovenci, neimaju u delegaciji niti jednoga svoga zastupnika. Da je tomu tako, imadu se oni zahvaliti postojećemu vladinom sastavu u Primorju, pomoću kojeg imade manjina pučanstva Primorja — Talijani — tri svoja delegata, a većina pučanstva nijednoga.

Izbor u delegaciju viši se u carevinskom vieću. Zastupnici svake pokrajine biraju izmedju sebe po jednoga ili više delegata. Pošto su pako talijanski zastupnici trih pokrajina u većini, izabraše oni samo svoje jednomišljenike i tako je došlo do toga, da zastupaju naše Primorje tri talijanska zastupnika.

U delegacijama je običaj, da nu početku zasjedanja ministar za izvanjske poslove razloži delegatom odnošaje, u kojim se nalazi naša monarhija napram ostalim državam i da se izjavi obćenito o politickom položaju izvan monarhije.

Držeći se toga običaja, progovorio je o tom odnošaju ministar za izvanjske poslove grof Goluchowski u sjednici delegacije od dne 2. t. mj. vrlo obširno. Iz njegova izvještaja donasamo nize važnija mjesta, napose ona, koja se tieču odnošaja naše monarhije napram susjednim državam i napram onim narodom, koji su nam po krvi i jeziku bliži.

Naglasiv u uvodu g. ministar, kako je u roku od poldruge godine, otkad se naime zadnji put sastaje delegacije, vladao podpun mir, reče, da čute sve europejske države potrebu daljnega mira. Sve te države nastoje, da se amo tamo javljajuće se nesuglasice miroljubivim načinom izravnavaju. U tom položaju nemienja ništa ni žalostna činjenica, da je tek nečavno došlo do neprijateljstva u južnoj Africi. On ipak misli, da se možemo nadati, da ona borba neće ni u buduće izgubiti svog mjestnog značaja.

Pod tim okolnostima pokazuje nam se obćeniti položaj povoljnim, te drži, da neima razloga, s koga bismo se mogli bojati pogoršanja.

Glede naših medjunarodnih odnošaja napram stranim vlastim — reče ministar, da se isti nisu od zadnjeg zasjedanja nimalo promjenili.

Jednako stalno i pouzdano glede naših pouzdanika, kao prijateljsko i susretljivo glede ostalih vlasti, naročito onih, s kojimi smo u stalnim interesnim pitanjima željni uzdržati bliži snobračaj, razvijaju se ti odnošaji kao jedna cilina, što daje čvrsta jamstva za miroljubivi razvitak stvari. Obzirom na trojni savez reče ministar:

Pri takovom stanju stvari čini se gotovo suviše, da ponovno spominjem nezukolebivi obstanak naših saveznih odnošaja i naglašavam s time svezane protibe za našu monarhiju i ciełu Evropu. Pa kad to ipak činim i ovaj put, postupam tako s toga, da najodlučnije stanem na put krivim glasinam, što se od nekog vremena — a moja opažanja idu i preko granica naše monarhije — bilo nehotice, bilo hotomicie šire, i koje su kadre, da naše lahko upaljivo javno mienjenje zaveđu na krivu vjeru o promjeni vanjske politike. Tome nije tako. Gradnja, na kojoj počiva naš ugovorni odnošaj prema Njemačkoj i Italiji, tako je solidna i učvršćena, a da je ništa ne može uzdrmati.

Slobodni od svake navalne težnje, izključivo smjerajući na to, da načelu stalnosti konzervativne politike na medjunarodnom području pribavimo priznanja, ukazao se je trojni savez kao pravi zastitnik mira. Bila bi s toga prava pljuska na razum, da ostavimo ovu sigurnu osnovku, koja se je tako sjajno pronela kroz dva desetljeća. Ova je konstelacija centralno-evropskih vlasti dapače uvjetovala intimnije svezje s ostalim vlastim radi svoga eminentno miroljubivog značaja, i radi osobitosti stanovitih odnošaja koji ne zasjedaju u jednakoj mjeri u interese svih sudionika, pa njihovu obranu valja prepustiti svakomu pojedincu napose.

Glede naših odnošaja napram Rusiji i balkanskim državam, rekao je ministar:

Takovi nama najbliži odnošaji očituju se na vrućem tlu evropskog iztoka. S njima skopčane opasnosti evropskom miru, ima da zauzda naš uži sporazum s Rusijom, što smo ga prije dvie godine u Petrogradu uglavili, što ga nastojimo sve pouzdanije razviti. Njemu je poglavita svrha, da odstrani one opasne utakmice krhe, da godine i godine kao mora ležati na naših medjusobnih odnošajih, te po izkustvu na štetu objiju vlasti davali povoda nemirnim elementom na Balkanu, da nas jednoga prema drugomu izigravaju i pri tom vinstili svoj apetit zadovoljavaju.

na tudji rakinu. S toga se ne može više početi koristolno djelovanje, nove metode, kojom se postupa u balkanskim pitanjima. U toj metodi osobito se ističe načelo nemiesanja u unutrašnje političke prilike balkanskih država. Ova metoda jednako je u prilog našim južnim susjedima, koji sto pruža i Rusiji i nama nesumnjivo probitak, da odstranimo mnogobrojne sukobe i nesuglasice, koji su bili kadri, da između nas izazovu zlovolju i nepovjerenje.

Iskreno i ozbiljno želimo (mi, raznim balkanskim državama razvoj njihove političke individualnosti, čuvanje njihove samostalnosti, — no isto tako iskreno i ozbiljno želimo mi iati, pa čemo s toga svaku pustolovinu, koja bi mogla zaprijetiti miru i poredku, došla ona ma s koje strane, najodlučnije pobijati.

U Srbiji i Bugarskoj događaju se još amo tamo nemiri, te izbijaju na površinu mnogi pojavi narodne pretjeranosti koji ne mogu izmasti našoj pažljivosti. No oni imaju više značaj unutrašnjih bolesti, pa bili oni kako mu drago žalosti, valja ih smatrati kao neuklonivu, haštinu svijtu mladih država, na prena kojim se mora vršiti stanovita mjera obzirnosti sve dotle, dok ne zapriete poreduka na međunarodnom tlu. Ova se granica ne smije prekoračiti, pa za to se i brine sporazum, za koji nam je Rusija tako susretljivo pružila ruku.

Što se specijalno tiče naših odnosa prema tim zemljama, moram spomenuti, da se oni razvijaju podupno normalno.

Trvenja sa Srbijom, koja su neko vrijeme bila običajna, prestala su, te je došlo do dobrih susjednih odnosa. Ovakv okret imamo da zalivalimo sve voće uvidjavnosti tamošnjih odlučujućih krugova, koji su došli do uvjerenja, da sistem trajnog dražkanja, koji su prena, namu upotrebljavali, ipak najviše oštećuju njihove vlastite interese.

Glede unutrašnjeg stanja u mladoj kraljevini ne pripadam ni ovdje pravo suditi; no ja ipak mislim, da se neću dostati prigovora nepovlasna umiesanja, ako ovdje iz pravog prijateljstva i simpatije za zemlju i njezinu dinastiju izjavim želju, neka bi Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru što prije poslo za rukom, da isto tako o cilju svijestnom, kao i pravednom i umjerenom, načelom evropskog čudoredja primijenjenom politikom dade ovo, stranciškim razdorom i spletakom toli teško kušanju zemlji onaj trajni mir, što joj ga treba, da uzmagne sav svoj rad upotrebiti na dovršenje svojeg unutrašnjeg stanja.

Nije manje povoljno držanje Bugarske, kojoj je naše prijateljstvo i naša podpora vazda osigurana, dok se njezina politika kreće na tu narodnog i kulturnog razvika u njezinih granicah, dok ona živi u miru sa susjedima, te prije svega nastoji, da se kani svih pustolovina, opasnih miru.

Politički položaj.)

Iz govora dr. M. Laginje, izrečenog na glavnoj skupštini političkoga društva Edinost.

Govornik, živahno pozdravljen, reče na uvodu, da će u kratko ocrtati sadašnji položaj, te postanak i razvoj države.

Ona krasna žena — reče — koju svi poznate i koja se nalazi u vrtu pred kolodvorom južne železnice, udala se je više puta i tim pridobila kraljevini Česku, Hrvatsku i Ugarsku; konačno pridobila je i kraljevini Poljsku, koja bijaše podijeljena usljed nesloge njezinih sinova. Tim si je Austrija pridobila i veliku pokrajinu, koju nazivljemo Galicija.

Poznato vam je nadalje, da su vladari novijih vremena nastojali pridržati u svojih rukah svu državnu moć, da su sami zakone kraljici za svoje narode, te iste pomoćju svojih ministara provodjali. Do pred 50 godina možemo kazati, da je u Europi obćenito vladalo absolutizam. Malo po malo došli su narodi do ustava. Nekoje države uvedoše ga dobrovoljno, druge prisiljene na to. Među ove spada i naša država; ona je dijela narodnom pravice samo tada, kad bijaše na to prisiljena.

God. 1860. dobili smo u Austriji slobodnom ustanov. Nakon god. 1869. i to poslije poraza kod Solferina. Kadno je naša država izgubila veliku pokrajinu, sjela se je ona, da valja dati narodom malo slobode, te je god. 1860. izdala oktobarski diplom, usljed kojega bi imale sve pokrajine rješavati samo svoje poslove; samo važnije poslove imale se rješavati u parlamentu.

Iz krasnoga govora našega zastupnika, dopunjavamo radi nestručne prošlosti samo važnija inješta. Op. Urad.

Mjeseca febrara god. 1861. izasao je radi nezadovoljstva Madjara izokozvani jebrarski patent, kojim bijaše ustrojen središnji parlament za naš dio monarhije a Madjarom pustilo se slobodno ruke. God. 1866. kadno bijasmo dobro potučeni došlo je između Austrije i Ugarske do nagodbe, i tim bijaše velika država podijeljena na dvoje; stvoreni bijaše dualizam.

Dualizam nije nikakva sreća za slavenske narode; koliko više vrijedi to za nas Hrvate i Slovence, koji se smatramo jednim plemenom i bratštinom, koja mogu u načelu uvjete svojemu opstanku, jedino u zajedničkoj budućnosti. (Burno odobranje.)

I tako eto nas kod našega parlamentarnoga položaja. Veliko pitanje ovoga dieca monarhije jest pitanje česko. Naša bratja Česi (Zivili) jesu mnogobrojni; nalaze se u trih pokrajinah; oni su bogati, naobraženi i rodoljubni i sviesni svoje važnosti. To je glavni razlog, radi kojega je česko pitanje najvažnije u Austriji; oko njega okreću se sva ostala pitanja.

Zadnje dvie godine zapinje svaki drugi posao u carevinskom vieću radi českoga pitanja. Mi moramo željeti, da se to pitanje rješti na korist českoga naroda, pak da se rješti i druga važna pitanja, narodnostna i gospodarska. Kako će se, to postignuti, kakvo čemo mi napraviti tomu zauzeti stanovite?

Česi su u parlamentu na stanovitu državopravne opozicije. Oni teže zatim, da kraljevina Česka u okviru Austrije rješava sama svoje poslove, u sahoru u Pragu. Uprkos tomu popustili su Česi nješto na svojem programu tim, što su stupili u carevinsko vieće, kano što su popustili i Hrvati i Slovenci, stojeći na temelju programa hrvatske stranke prava, koji kaže, da je njihova budućnost jedino u jedinjenju u jedan velik narod. (Burno odobranje.)

Odnosni u carevinskom vieću su vrlo nepovoljni za nas. U njemu se nalaze dvie velike skupine t. j. desnica i lijevica. Desnica priznaje čitavog državi nekoje neophodno nužne potrebe, ona hoće razišriti autonomiju pokrajina i provesti narodnu ravnopravnost. S tim u savezu jest uzgoj mladeži na kršćanskom temelju i veći upliv crkve u školi.

Da vidimo one stranke, iz kojih sastoji desnica:

Središte, kome je na čelu opat Freudenfeld, ima 6 glasova; Mladoćsi 61 glas; Kolo poljsko 55 glasova; slavenska kršćanska narodna sveza 33 glasa; Niemci katolici 27 glasova; česki veliki posjed 19 glasova, ukupno dakle ima većina ili desnica 201 glas.

Ljevicu sastoji iz sljedećih stranaka: Luigerova ili kršćansko-socialna stranka broj 27 glasova; njemačko-napredna stranka 36 glasova; ustavovjorni veleposjed 28 glasova; Stenarova stranka 8 glasova; slobodna njemačka sveza 9 glasova; njemačko-pucka stranka 41 glas, — ukupno dakle 149 glasova. Uprkos tomu, što ima desnica većinu glasova, dogodi ke kadšto, ga ona ostane u manjini; to obično tada, kada treba glasovati proti Slavenam. Tada se lievici pridruže i, naši dragi susjedi, kojih mi ne treba imenovati.

Nadalje imade u carevinskom vieću 20 divljaka, koji nepripadaju nijednoj stranci, i od kojih obično 13 glasuje sa lievicom.

U drugim državama, gdje je samo jedan narod, podiele se stranke obično u dvie velike skupine, n. pr. u liberalnu i konservativnu; u carsku i republikansku; u federalistnu i federalističnu. Sve ove stranke jesu obično vrlo patriotične i pripjavne na svaku žrtvu za svoju domovinu. Njih diele samo velike osnove, kako da se naime vlada u njihovoj domovini. Kod nas neima toga. Ako vlada nastoji zadovoljiti Niemcima, oni su svi za nju, a mi ostanemo, u manjini; ako se vlada pokaže sklonom Slavenom, tada postane položaj nestalnim i dvojenim. (Konać sledi.)

Politički pregled.

U Puli, dne 11. decembra 1898.

Austro-Ugarska. Ono, što se je predviđalo već od prvih dana vlade grofa Clary-a, t. j. da će razpasti dosadašnja većina carevinskoga vieća, gotovom jest činjenica. Zasluga ideće za to doista ni grofa Clary-a ni njemačkim radikalnim strankam; već najvišim glasovom, koji su upivali

na prvake poljskoga kluba i na kuldovlje- njemačko-katoličke stranke. Usljed tog odpisa napisili su Poljaci i Niemci katolici dosadašnje saveznike, t. j. zastupnike českoga naroda, koji zato neprestaju boriti se odvažno proti vladi i njezinim osnovam.

Službeni i poluslužbeni listovi bečke vlade rugaju se dođuže zastupnikom českoga naroda, što da su toboš ostali osamljeni, i da je jedini uspjeh njihove obstrukcije razpad desnice, nu taj rug mogao bi pasti na pete gospodarom i zaštitnikom rečenih novinah.

U ostalom nije istina, da su zastupnici českoga naroda osamljeni u carevinskom vieću; jer su uz njih pošteno misleći Hrvati i Slovenci. Pa kad bi u istinu ostali osamljeni, čega nečekujemo; oni će i nadalje stati junački na braniku prava svoga naroda i morati će konačno pobijediti, jer nijedna bečka vlada nemože preći na dnevni red preko opravdanih i u zakonu utemeljenih zahtjeva českoga naroda.

Najvažnija glasila svijtu stranaka českoga naroda složna su u tom, da kad bi vladi i poslo za rukom posve osamiti njihove zastupnike, oni da nebi bili tim ni svladani ni nadmudreni.

Dva najvažnija odbora carevinskoga vieća t. j. proračunski i nagodbeni nemogu ni za korak napried sa ogromnim poslom, što im predstoji usljed obstrukcije českih zastupnika. Već gubi i sama vlada, da bi mogla ove godine parlamentarnim putem rješiti takozvane državne potrebe. Sadašnjemu ministarstvu neće dakle preostati drugo, nego odstupiti ili poslušiti se zlosretnim § 14. Do toga ju je dovela sloga i odlučnost zastupnika českoga naroda, koji nedopuštaju, da se bezkažnjeno vriedja njihova narodna prava.

Poljski klub zaključio je u sjednici od 17. t. mj. da će glasovati za vladine osnove o nagodbi sa Ugarskom i za privremeni proračun, te da će se suprotstaviti obstrukciji českih zastupnika. Znateljni smo doista za sredstva, kojimi kane prepriječiti obstrukciju bivših saveznika.

Glasovi o predstojećem sazivu zemaljskoga sabora u Gorici neobistinjaju se. Vlada je naime napustila tu misao znajući, da u načelnih pitanjih neće da popuste Talijani a Slovenci nemogu i nemijsu popuštati.

U posljednjih sjednicah hrvatskoga sabora u Zagrebu razpravljalo se o predlogu zastupnika dr. Brestienkoga, glede izbora dvojice zastupnika za grad Rieku sa kotarom na hrvatski sabor. Opozicionalmi zastupnici zauzeše se živo, da bi vlada prilislila oblasti na Rieci, da razpišu i obave izbore dvojice zastupnika za hrvatski sabor. Ti zastupnici dokazaše nepobitno pravo Hrvatske na Rieku, gdje je stvoreno današnje stanje usljed nemarnosti i popustljivosti hrvatskih vladah.

Italija. U talijanskom parlamentu u Rimu imali su opet jednom koli zanimivu toli sramotnu razpravu o tajnih društvih, koja podkapaju društveni život i ugrožuju sav javni poradak. Jedno od glavnih takovih društva jest zloglasna „Maffija“ koja stavlja u pogibelj i život i imetak državljanah u nekojih gradovih Italije.

Sa afričkog ratišta imademo ovaj put zabilježiti važnih događaja. U ovo zadnje doba bili su naime do tri puta Englezi hametom potučeni. U trih velikih bitkah izgubili su Englezi mnoštvo vojnika, oružja i hrane. Trojica ponajboljih vojskovođa moradoše uznaknuti pred junačkimi re-

publikacijam oslaviv na bojnóm polju mnogo mrtvih i ranjenih. Junačtvu odvaznih Boera divi se sav svijet, a Englezi koji su s početka mislili, da će sa malo hiljada ukrotiti „buntovnike“, nalaze se u najvećem skrpecu. Sav naobražen svijet isekreno pohjedu republikancem, koji se bore za slobodu i neodvisnost svoje domovine.

Franina i Jurina.

Fr. Biš viroval Jurina da su naši vridni Zbandovalj prošili hrvatsku školu pak da najin Porečani ponujaju?

Jur. A ča nebin viroval ter znam, da se talijanska gospoda rješti onega, ča nezapovida ni Bog ni ljudi.

Fr. Inaš pravo, daju nam mesto kruha kamen, a mesto ribe zmiju.

Jur. Je tako je! Neka njini Bog prosti, ale mi nećemo tega nikada požabiti.

Fr. Nekim Porečanom da se sline čide za komuneom u Novojazi.

Jur. Stigli bi oni najprije pograbiti sve naše, pak onda staviti talijanske kolone na našu starinu.

Fr. A mi da gremo s palicom i s vridicom po svitu.

Jur. Vero tako računaju Sinjori.

Fr. Ma, bi se mogli i oni pravit.

Domaće i razne viesti.

Ante Koeljan, lipograt u našoj tiskari u Puli i višegodišnji slagar „Naše Sloge“ u Trstu, umro je nakon duge i teške muke jutros na 6 sati u 36. godini svoje dobe. Neizprosiva bolest, koja je već toliko žrtava zahvatala, uništila je i njegov mladi život u najljepšoj muzevoj dobi. Pokojnik je bio naime među onimi hrvatskimi slagarima, koji su prvi u austrijskom Primorju zasadiili klicu pravla hrvatskoslovenskih slagara. Bijaše mnogogodišnji član i pjevač „Slov. pjev. društva u Trstu“ te u Zagrebu i Trstu nerazdruživi prijatelj toli oplakivanoga dra. Ante Podreka. Oslavila majku stariju-udovu. Sprovod krenuti će sutra na 4 sata poslie podne iz kuće broj 1 via Epulo (u kući, gdje je tiskara sama). Pokoj mu duši!

Imenovanje i odlikovanje. Nesvj. Velić podielio je našem zemljaku Presj. g. Ljudevitu Tomičiću povodom za-prošenog umirovljenja naslov i značaj dvorskoga savjetnika sa ostalom od pristojbine. Presj. g. Tomičić upravljao je zadnje vreme nakon odlazka sadašnjeg ministra Kindingera iz Trsta prizivnim sudom u Trstu a sada polazi u stanje zasluženog mira, koje neka duugo u zadovoljstvu i zdravlju uživa!

Gosp. dr. Eugen pl. Pfügel imenovan bijaše podpredsjednikom prizivnog suda u Trstu „ad personam“.

Ministar pravosuđa imenovao je među ostalimi sudbenoga pristava g. dra. Josipa Strausa sa tajnikom zemaljskoga suda u Trstu. C. kr. postnim asistentom u Opatiji bijaše imenovan g. Adolf Sunček.

Viesti iz kršćansko-koparske biskupije. Preč. g. Juraj Jan, umirovljeni župnik-dekan i povestni kanonik u Dolini imenovan je privremeno-tamo zamjenikom dekana.

Veleč. g. Ivan Koruza imenovan je župnikom u Klani.

Župe upravitelji imenovani su: Veleč. g. Ivan Mandić u Završju; veleč. g. Josip Čolija u Dolini; veleč. g. Fran Schiffrer u Bazovici; veleč. g. Fran Pospisil u Kastelu (Castel Venere); veleč. g. Kemr u Zdrću.

Premješteni su: veleć. g. Ivan Vranjačić iz Zdenjca u Berdo; veleć. g. Kazimir Mandić iz Kastela na Brgud.

Namješteni su: veleć. g. Vjek. Paterlin kao duh. pomoćnik u Truske; veleć. g. Ante Delbelić k. sv. Antunu u Trst; veleć. g. Viktor Vaselli k. sv. Jakovu u Trst; veleć. g. Ljudevit Šonc u Lazaret; veleć. g. Josip Bollegaro k. sv. Antunu u Trst.

Upravitelji nove crkve sv. Vinka od Pavla u Trstu imenovani su: veleć. gg. Fran Sila i Rudolf Valentis. Njemačkim propovjednikom kod sv. Antona novoga u Trstu imenovan bijaše č. o. Isusovac Viktor Kolb.

Mladomisnik veleć. g. Ivan Ziganto imenovan je duh. pomoćnikom u Gradcu.

Umirovljeni su: veleć. gg. Josip Alić, Ivan Vouk i Jakov Mezek.

Iz Suska nam pišu: Ovih dana pohodio je naš gospodin namještnik Gočs, kojemu je naš anđijan kod dolazka nešto rekao, ali što mu je rekao neznamo ni mi, ni gospodin Gočs, a najbrže ni sam anđijan. Puka je doduše bilo mnogo: skupljena, jer je bila nedjelja, ali je puka ostao posvema hladan i ravnodušan, jer nije shvaćao ni tko je došao, ni zašto je došao. Netko je doduše pribio na ugo jedne kuće nekakav „Benvenuto“, ali što ono znači nije znao ni onaj, koji je pribio. Ako ovo putovanje gospodina namještnika ima kakovo znamenovanje i kakvu god svrhu, Njegova Preuzvišenost mogla se je uvjeriti i po putevima u školi kakvi su ovdje Talijani i kako treba shvatiti ono lučkanje stanoviti i nemirnjaka i onih glupana, koji im idu na ruku, pitajući nekakvu talijansku školu, a neznajući ni što je pučka škola, ni koja joj je svrha. Da razjasnimo u kakvim smo rukama i kako su sviesni naš glumari, naglasujemo da je naš glumac, gospodin Luka Mirković umirovljeni pučki učitelj, pak on ima duše da zagovara talijansku pučku školu kod nas. Nego reći ćemo odmah, da bismo mi želeli za zadnji dan mesopusta našega Luku zatvoriti samoga u sobu, pak mu dati emila i pera i hartije i reći mu, neka napiše svoje ideje o zadatku pučke škole, pak pod veče će pročitati pred ljudima zdrave pameti. Al' trohe! ultima definitiva! Čuj Luka, zar nebi bolje bilo, da pitamo svi skupa odiepljenije od obštine Lošinjske ili barem da barem pitamo posebnu upravu, da sami upravljamo svojom sironaštvom? U tom bismo se barem svi mogli složiti, ta svi smo jednoga rade i svih su nas matere istim jezikom: uđeli i molili i govorili: „Zar nisi čuo Luka, kako se i velika gospoda čude, da smo tako priprosti, da još toga nismo pitali?“

Onda bismo vidili, ako bismo se mi prošli sa manje od 315% nameta. Onda bismo pustili neka Lošinjanci ravsvietle svoju rivu i o polnoći kako o'podno, jer svaki je gospodar da sa svojim novcem čini što hoće. Ako bi Lošinjanom bilo pravo da plaćaju i 600%, nas zato nebi bolila glava, jer bi to bili njihovi poslovi.

Bolje bismo učinili, da prošimo spremne soli za ribare, pak bismo mogli hitit dva zrna soli i u one „glave“, koje neđe da misle svojim moždjanima, pak je, sva prilika, da bi se još moglo u njima i začeti štogod.

Bolje bismo učinili, da pitamo bokun mulu, da nam se plavi nepolupaju. I toliko drugih stvari mogli bismo i morali pitati, liepi moj Luka, a ne uvijek puštat, da nas za nos potežu ljudi bez srea i bez duše. To, to moj Luka, a ne Talijani i smokve.

Kriza u austrijskom ministarstvu. Po najnovijih vijestih iz Beča nastala je kriza u austrijskom ministarstvu usljed teškog položaja, koj je nastao obstrukcijom zastupništva češkoga naroda. Sadašnjeg ministarstva grofa Clary-a imalo bi odstupiti već budućega čedna a na njegovo mjesto stupilo bi drugo činovničko ministarstvo. Kao među kandidata za predsjedništvo novoga ministarstva spominju se sljedeće osobe: grof Welkerseimb sadašnji ministar za zemaljsku obranu; grof Gočs namještnik u Trstu i barun Spens-Bosden namještnik u Brnu (Moravska.)

Javni upiti naših zastupnika u Beču. Zastupnik Spinčić i drugi upraviteli su posljednjih dana nekoliko upita ili interpelacija na raznu gospodu ministre. Jedan na gg. ministre nutarnjih poslova i domobranstva, radi pospuka k. kr. oružnika u raznim kotarima Istre, naročito u Porečkom, koj postupak pripisuju oni ne možda pojedintim oružnikom, nego njihovim predpostavljenim, među kojim su lakodjer č. kr. kotarska glavarstva, i stalnovitoni suštavni. Drugi na voditelja ministarstva bogostvorja i nastave, glede po-

punjenja mjesta učitelja — voditelja na talijanskoj pučkoj školi u Opatici. Treću na g. ministra poljudjelstva, radi razdijeljenja imanja zadruge na Pregaruju, koje se vuče već od g. 1896. a da se gospodari — zadrugari nemogu služiti svojim vlastitim imanjem. Četvrtu na g. ministra željeznica radi činovnika namještenih na državnoj željeznici u Istri, koji nepoznadu jezika puka, navadajuć za primjer načelnika postaje u Dragi i razne činovnike namostaji Herpelje — Kozina.

Za sad to javljamo, a nastojat ćemo da jih donesemo u cjelosti, kad jih dobijemo.

Čudna pravica. Dne 14. t. mj. obdržavala se je pred porotom u Trstu pravica proti učitelju Milnerskiću, koji je početkom prošloga oktobra izpalio tri hitca iz revolvera na gospodinu Jelisavu Sepić, učitelju u Kastvu. Obtuženik je sam priznao, da je hito prisilisti gospodiju, neka ga uzme za možu, svi dokazi bili su proti njemu; pače ustanovljeno je bilo, da je Milnerskić pucao na gospodiju Sepić namjerom, da ju ubije. Obrana obtuženikova vrtila se je u glavnom oko toga, da on nije bio pri zdravoj pameti, kad je počinio zločin, što su liecnici psihijatri, koji su se imali u tome izrazili kao vještaci, a absolutno izključili. Uzprkos svemu tomu, proglasi su istrženski porotnici Milnerskića posve nedužnim, te je isti bio osuđen samo na globu od deset for. jer je nosio revolver bez dozvole. Tumača nesjmijemo pisati o sudbenoj osudi a niti ga netrebo u ovom slučaju.

Pišu nam iz Rubeši (obština Kastav). Dne 25. novembra uđala se krasna Famika, kćerka našega volevdinoga obštinskoga zastupnika, gosp. Vjekoslava Fran-Rilana. Roditelji priradili su sretnim mladencima velik pir, kako je to u Kastavceni u običaju, da uz pjesmu, glazbu i ples proslavi znamenit ovaj dan. Tom zgodom a na predlog kuma gosp. Joakima Fran i ota nevjestice, sakupilo se kod objeda i večere 6 for. 70 novč., kojim su dodali jošte mladići i for. 50 novč., ukupno dakle 8 for. 20 novč., i to polovicu za družbu sv. Cirila i Metoda, a polovicu za djeko pripomoćno društvo u Pazinu. Doista liep primjer, vriedan tople preporuke.

Bog naplatio plemenitim darovateljem, a mladoženje pratio mir i blagoslov božji!

Sa kvarnerskih otoka pišu: Sviina stališim se u zadnje vrijeme poboljšalo interjalno stanje, a osobito nekojim po općem mienju još i previše na štetu svega pučanstva. Za pučke pako učitelje, što se učinilo? Baš ništa. Hoće li se što za uće učiniti? Možda hoće, ali kuda? A ti čekaj konju, dokle trava ne naraste. Bijaše vrijeme nedavno, da su u nas učitelji puštali svoje službe i otišli u financijalnu ili u zandarmarijsku, a doskora će nadoći ono vrijeme, i bez zamjere sa više razloga, jer i narodna poslovia kaže: „Sila koju lomi“. Učitelj samo ako je vojnik, lahko mu dobiti koju carsku službu, bit će bolje nagradjen, pošto su sadašnje plaće državnih činovnika i financijalne straže dosta imatne, da ne trebu želiti nastojiti. Plaća na državnim železnicama dođu od 600 do 1700 for. i od 700 do 8600 for., pa što se zahtjeva od nekogij, koji vuku takovu plaću? Da znadu svoje ime zapisati i malo više. A učitelji kad te takove dobiti? Neka čekaju, da se prije vrug u tuku zadavi. Dali je dakle pametno da se koji mladić posveli učiteljskomu stališu? Dokle je tomu tako, nije podnipošto. Jer čemu da si više godina glavu razbija, više puta pokvari svoje zdravlje, troši svoj imetak za plaću od 350 do 400 for., a dokle dodje na 500 do 600 for. hoće mu 20 god. službe, kad može drugdje s manjim trađom i troškom bolju plaću dobivati? Od učitelja dan današnji se zahtjeva mnogo i premnogo. Najprije, da je dobar pedagog, da dobro poznaje dva, tri jezika u govoru i pismu, da je kaligraf, pjevač muzikaz, gimnastik, da je podpuno viešt u poljudelstvu, te još neznamo, što se hoće, da se više od njega zahtjeva. Jednom riečju, on bi morao biti ideal savršenosti za svagoga, po kojem bi morao postati sve blagoslanje cietoga onog mjesta, u kojem se on nalazi, drugacije jao ti ga njemu, jer kako da mu povjerimo svoju djecu? Tako čitah lani u „Narodnom Listu“, da kad bi on učio toliko, koliko jedan jurist i da bi svaki dan bio s knjigom u ruci, još nebi mogao polučiti sve one zahtjeve. A zašto pak od pučkih učitelja se smije zahtjevati, da upravo od njih moraju izvirati sve narodno blagoslanje, koji nisu izvršili učeni; i koji po svojem položaju nalaze se na jako nizkoj stepenu. Nebi li valjelo polučiti u narodu takovo blagoslanje i dobru bit; nekogij drugi ljudi, koji

imadu akademičke grade, i koji su visoko namješteni, i koji su bar za deset puta bolje plaćeni od njih?

Ali kad bi oni ljudi bili vješti izumjeti u narodu takovo dobrostanje, dobili bi zlatne križiće, nego što oni nisu kadri, da postignu, to zahtjevaju od učitelja. U sadašnjem vremenu i u takovim okolnostima u kakvim smo sada, tko hoće da bude učiteljem, mora da bude čelienog karaktera, požrtvovan i pun samozataje, pošto imade puno dužnosti, a nikakva prava. Zato držimo, da kada nebi bio podpuno svieslan svojih dužnosti, prama domovini i narodu, nebi mogao biti učiteljem. Takova kovača — palnika ljudske ljudbe i narodnog blagoslanja gore se nagradjuje nego boju (krvnika). Dali nije to poniženje za učitelja? I kakovo! Dogodilo se pred nekoliko dana u nekome našem gradiću, da je dieće nekog učitelja otelo komad kruha iz ručke drugom dietetu, pa se rad toga učinilo toliko opazaka, da se Bog smili! Dali to nije bilo mučno i teško za onog jednog učitelja, neka ne bude more slano? Neće li dakle svaki radije da stupu u financijalnu službu, nego k učiteljsstvu. Tada bar će biti sjeđuran, da njegovo dieće nebudje prisiljeno drugoj dieći otmati kečli iz ruku; a vrli toga čim mu počme polaziti pučku školu, dobit će 50 for. stipendije, dokle ju svrši što mu podieli financijalna oblast iz svojih fonda, a za učiteljevu djecu tko se brine? Baš nitko.

Jedan prijatelj učitelja.
Bakren stinik izvan promota. Usljed odluke financ. ministarstva daje se iznova do znanja, da 31. decembrom 1899 prestaje svaku ovezu država, da prima bakreni stinik od jednoga i od pol novčića a vr.

Čišćenje staja od kuživa. Bolesni i pošasti među stokom (hlazom) danas su na dnevnim redu. Svaki čas pojavje se nova kužna bolest, koja zaprijeti stočarstvu diele jedne zemlje. Veliki međunarodni priomet sa stokom uzrokome je, da se bolesti među stokom sada vrlo često javljaju. S toga valja biti na oprezu, i to ne samo sbog pogibelji iz vana, nego i onđe, gdje prometa sa stokom nema, treba paziti, da li su staje, gdje goveda prebivaju, čiste i u redu. Jer nečiste li se nikada, onda se kuživo najlakše zametne usljed same nečistoće, što je dugotrajnim iskustvom utvrdjeno.

Najveću brigu mora pako imati stočar i gospodar sa stajama, u kojima je bila smještena zaražena stoka. Te staje valja bezuvjetno i najpojujnije očistiti od kuživa, koje se je u njima uvriežilo.

Da se takovr. staje valjano očisti, treba prije svega, da se ona podpuno izprazni, da se uklone svi preostanci gnoja, stelje i krme. Uz to treba sve kute, reške i ulubke u zidu ili daski, u podu i pretinima tubastom metlom brizno očistiti, dapače i sam krov. Ne smije ostaviti da leži ni prah, ni paučina, ni ništo tomu slično, sve se mora ukloniti. Dielovii zida, koji su se odkinuli, imaju se strgati i odstaniti. Pošto smo stajsku zgradu ovako očistili, treba da i zrak u staji očistimo. U tu svrhu zahtjore se vrata i prozori, metnu se u staje više pljosnate železne sa klorovim vapnom i juulje odovgo solne kiseline. Tim se razvije klorov plin, koji veoma na kašalj draži, sbog čega ne može čovjek da ostane dugo u staji.

Staja se drži nekoliko dana zatvorena a onda se česlito prozračiti, povrh toga je nužno, da se u staji sve pokretno i nepokretno drvo, kao: juste, griznice, vrata, prozori, stiene od drva operu lugom, u kom ima karbolne kiseline. Taj se lug priredi tako, da se pomiesi raztopina sode s vapnenjačom (vapnenim mliekom), a onda se tomu luga prida nešto karbolne kiseline.

Još bolje nego li je pranje s lugom jeste mazanje drvenine katranom od kameneitoga ugljena, ali se to mazanje može samo tako izvesti, ako se staja tako dugo ne rabi, dok se katran ne osuši Podovi od opeke, asfalta i cementa peru se gore opisanim lugom, dočim se popločeni pod može istim lugom samo oplahnuti. Ako je pločnik već trošan, preporuča se, da se novim pločnikom zamieni, pri čem se stari piesak mora friškim nadomjestiti. Tko hoće da uštedi trošak novoga pločnika, dobro će učiniti, ako bar prostru između pojedinih trošnih ploča brizno metlom posuže i sodnim lugom, ili raztopinom od klorova vapna nakvasi prije, nego li će nositi friškoga pieska.

Što se tiče željeznice, kao: ulara, lopata, vila i t. d. najbolje je, ako se u vatri sasuju i onda sodnim lugom dobro operu. Stiene treba omazati novim mor-

tom, bar na onim mjestima, koja su oštećena; pa onda premazati ih raztopinom od klorova vapna, ili vapnenjačom, u koju se uspe nešto karbolne kiseline. Vrlo je probitačno, ako staju, prije nego ćemo ju opet rabiti za stoku, zračimo još nekoliko dana, i to čim dulje, tim bolje!

Ovo su pravila, kojih bi se morao svaki naš stočar strogo držati, ako ga je stiga nesreća, da mu se je marivska pošast uvukla u staju. Tko zanemari ta pravila, neka se nikomu ne tuži, ako je za kratko vrijeme od iste pošasti pretrpio velike štete u svom stočarstvu. G. L.

Kako da se nauče tudja goveda brzo jedno na drugo? Smjestio li tudje krave k drugima u staju, ili ako se promiene stajališta goveda, onda se dogadja u pravilu, da domaća goveda tudja budu i obratno. To biva kod krava i kod volova. Tomu je posljedica, da jača goveda slabije odtisnu od krme, a loj nepodobnosti dade se pomoći vrlo jednostavnim sredstvom, naime tako, da se goveda, koja se moraju jedno na drugo pručiti, osobito ona, koja su slabija i plasiljivija, namažu žgancicom (rakijom) na glavi i vratu, gdje se mogu onjuškati i lizati. Poslje toga postati će životinje, koje su se prije neprijateljski susretale, najbolji prijatelji. G. L.

Društvene vijesti.

Redovitu godišnju skupštinu obdržavali se rodoljubno društvo „Nasa Strazha“ iz Ljubljane dne 30. decembra t. g. u 11 sati u jutro u prostorijam „Slavjanske Čitalnice“ u Trstu.

Knjige družbe sv. Jeronima stigle su danas, te ih članovi mogu dignuti kod povjerenika L. Kriza, Via Giulia br. 5.

Za družbu sv. Cirila i Metoda, podružnica Lovran sabralo se je: G. Iginio pl. Persić darovao mjesto vienca na lies pokojnoga pomorskog kapelana Ivana Mlak 1. 5.—, gdja. Valentina Konić iz Zagreba 1. —, g. prof. Plivečić 1.—50.

Prinosi „Djačkog pripomoćnog društva“ u Pazinu, tekom mjeseca oktobra. G. P. I. Trst K. 40.—, g. Stefanić Kazimir, sabranih u Hreljinu i predanih od g. Nike Polića K. 9.90, g. Kuvnović I. Požega, sabranih K. 9.—, g. Biljan Ante, Zagreb K. 8.40, g. Brinšek D. — Rieka, g. Mikčić Adam i drugovi — Mostar, umjesto brojava prigodom otkrića Niemčićevog spomenika po K. 6.—, Društvo „Krokarjer“, Lokva K. 5.10, gg. Petrić Kuzma, Vlasie Slava, Mikuličić Stanko, B. Kaufmann, Linčić Josip, Rieka po K. 5.—, gg. Gusel Franjo, Loge, Koborice, Kanal, Pekušić I., Petrić Franjo, Rieka, Uredništvo „Osita“ Mostar, umjesto brojava prigodom otkrića spomenika Niemčiću, dr. Josip Pavlica, Petar Karabaić — Gorica, Rudolf Ratziger — Sevnica, Andrejčević Perlot — Barkovlje po K. 3.—, g. Miroslav Kellner — Dolnji Miholjac, K. 2.40, gg. Fabković Aleksander — Zagreb, Medvedić Ivan — Tinjan, Ryslavi Anton — Kasteleir, Medvedić Andre — Rieka, nadučitelj Dolinar — Trst, Petrovjević Lucijo, Rado Kazimir — Buzet. I. C. — Kanal, Maroehino Rudolf, Vlasie Lovro, Turina F., Sablić N., Borčić Stanko, Bakarčić Ivan, Udina N., Šarinić E. Neger Josip, Vodaković B., Cueulčić Toma, Safar Mirko, Mateljan Mirko, Maruč G., Kranz G., Matvič G., Sušan Josip, Pilipičić Svetko, Perković Niko, — Rieka, Frulić Sime — Grdoselo po Frankoli Franju, Marot Josip — Kastlav, Sikutrić Josip, Jerečić Mile — Ruma, Ivković Ivan, Lovrić Ivan, Kaponi Uderik — Malo Selc, Čurčić Stjepan, Simić Josip — Bakar, Slanić Anton, Kusić Ivan, Visković Ivan, Gortan Josip — Gorica po K. 2.—, g. Sisul Ivan — Rieka K. 1.10, gg. Z. F., Z. P., Vlasie Luka, N. N., Bahorić Božidar — Rieka, Simić Mate — Klana, Jusić Vinko — Kastlav, Čok Anton, Košček Josip, Dminić Josip, Gortan Josip, Kurelić Matija, Bogovje Josip, Polonjko Mate, Rejčić Ivan, Vranjac Franjo, Fraki Ivan, Glanc Dragutin, Brusić Mate, Fugošić Grgo, N. N., N. N., Fon Josip, Ivančić Josip, N. N., Volarić Petar, Bon Andrija, Perčić Niko, Dobračić Jerko, Mandić Josip, Justić Mate, Brezavšek Ivan, Laurenčić Franjo, Urvaić Alek—ander, Vodopivec Vinko, Drašek Ivan, Štrekelj Andrija, Plego Josip, Hlis Andrija, Balić Valentin — Gorica po K. 1.—.

Svim prinosnicima izriče odbor sdaćnu hvala.

Iz Beča nam pišu: Hrv. akad. društvo „Zvonimir“ priređuje dne 8. veljače u Ronacherovoj dvorani koncert s plesom. Čisti dobitak ide u korist „djačkog pripomoćnog društva“ u Pazinu.

Književnost i novinstvo.

Javna zamolba i poruka. Pokorno molim sve prijatelje širom hrvatskih zemalja, koji naručite bilo zadržane koju od mojih knjiga, da mi dobrostivo blagoizvole dotičnu dužnu svoticu odmah poštanskom doznačnicom priposlatai. Veže me prešna dužnost, da tiskaru u što kraćem vremenu namirih, dok mi valja znati koliko imamem novca . . . a koliko ću morati u svrhu pokrivanja tiskarskih troškova na žalost negdje nzmajiti.

Ovime ujedno poručujem, da imamem još veliku zalihu knjiga kod sebe, pa se najtoplije preporučam svima i svakome, da blagoizvole dobrostivo poduprijeti moje neobično nastojanje i barem još koju od knjiga naručiti ili mi nać po kojega predplatnika. — „Hrvatski narod“ stoji 1 for. 35 novč. sa poštarinom a „Povjest kraljevine Češke“ 2 f. — Bog dobi naplatio svakome strostruko, koji me u interesu narodne prošvjetke ma na koji način podupre. U svoje vrijeme napose zahvaliti ću se onim riedkim dobrotvornim i prijateljima, koji mi — ne stedeći ni truda ni vremena — sakupiše i po više desetak predplatnika ter knjigu razširise i medj najsiromašnije slojve naroda. — Neka mi što prije pomogne tko hoće i može . . . Bog i njega uvijek pomogao!

Grubišnopolja (Hrvatska).

Ivan Nep. Jemersić, župnik.

Dialoghi italiani, tedeschi e sloveni raccolti ed elaborati da Giuseppe Premru, i. r. Direttore ginnasiale, precedenti da una breve grammatica della lingua slovena. Italianische, deutsche und slovenische Gespräche mit vorangehender Grammatik der slovenischen Sprache.

Laški, nemški i slovenski pogovori s kratko slovnico slovenskega jezika. Quinta edizione emendata ed ampliata. Gorizia, stab. tip. e libr. Gio. Peter-nolli edit. 1900.

Književni oglas. Sudbina Kninske tvrđave, tog najslavnijeg svjedoka hrvatske prošlosti, dojmila me se je na osobit način, pak sam nešto rječju, nešto djelom i priloga doprinio za njezin od-kup i uzdržavanje. Potaknut žitom željom, da još stogod sa svoje strane u tu svrhu doprinesem, dao sam u tisk jednu historičnu novelu a čist prihod namjenio sam za Kninsku tvrđavu.

Istiniti događaj moje novele odigrao se je u soton turskog krvavog gospodstva u drugoj polovici XVII-og veka, u mojoj užoj domovini, na zemljištu prirodne lepote, između triju vodopada rieke Krke, i. j. Manajfova, Rončislapa i Skradinskog bukca. Nastojao sam, da novela bude sa estetičnog pogleda što ukusnija, pak za to bit će okičena ilustracijam nekojih glav-nijih mjesta, koji se u istoj spominju. Nedostatke njezinih unutrašnjih vrlina neka nadoknadi svrha, za koju namjenjivam moj skromni trud a i čisti prihod. Svim prijateljima, znancim i rođoljubim, osobito hrvatskim občinam i društvima stavljam živo na srce, da se zauzmu za sabiranje predhodnjika.

Knjižicu iznositi će od prilike do preko put araka a cieniu sam joj udario franko na kuci fiorin jedan (fl. 1.-).

Predplate i sabirni arci neka se šalju „Hrvatskom starinarskom društvu“ u Knin ili Dioničkoj tiskari u Zagreb.

Beč, 23. studenoga 1899.

Prof. Josip-Vergilij Perić.

Čirho-Metodijki koledar. Upravice ove dane, dotičan je prvi istarski „Čirilo-Metodijki“ koledar za g. 1900. Priuđen je kao stienarski koledar sa oznakom mjesečnih data za katolike i pravoslavne, a uslo uređen za trganje listića sa naznakom dana, svetica (crkvenih i narodnih) objulih vjeronajpovjesti, mjesečnih mijena, predobojam postnih dana, zričan-ijem svijulih srećaka, protiklih dana i sed-nica u godini i manjkajućih joste u istoj te ljestvica za pristojbe. Koledar izradjen je ukusno na kartonu a veličini 30:40 cm na srijedi sa originalnom slikom sv. apostola Čirila i Metoda, te može biti na ured svih občinskih, župnih itd. ureda i stanova pojedinačno.

Koledar se dobiva u tiskarni: J. Krmopolčić i dr. u Puli (Istra) franko na stan uz predloženu pošiljku od 60 novč. ili sa pouzećem.

Svoji k svomu!

Kleveticim.

Dosta ste se nagraktale, Nezasitne, erne vrane. Sve, što duše su imale, Izbaciste na sve strane.

Popeste se do vrhunca Ljudske himbe i nizkoće Da ne znate već što buca Sladki jezik s puste zloće.

Al zaludu sve vam bilo, Ne dostaste svog se cilja: Blato vas je zasliepilo Ter bacaste izobilja.

Pa vam lice nakazeno Vlastitjem kalom stoji, Žužu srce zadojeno Otrvnu vam zmiju goji.

Al zaludu — čista zlata Hrdja neće da se hvata, Nil će zadati smradnog blata, Da dosegne do Hrvata.

Glodjite se — trovnom žuci Ugasite žedju ludu; Al se svrha ne polući — Sve zaludu, sve zaludu!

U vlastitj strje žuci Šibat ću vas sve do kosti Sa milosti bez ikoje, Mržnjom slepe i bez lucii U otrovi gdje se guše.

Oštrim bičem pjesme moje Šibat ću vas sve do kosti Sa milosti bez ikoje, Te satire zalcem losti.

Sa lkarskog ludog lela Pasli ćete — bit vas neće, Nestat traga tog sa svietu Kano i dim zgasle svieće

Glodjite se — trovnom žuci Ugasite žedju ludu; Al se svrha ne polući — Sve zaludu, sve zaludu!

Gjuro Palavršić.

Blagorodni gospodin

G. Piccoli,

liekar „pri anđeli“,
dvorski dobavitelj Njegove
svetlosti

pape Lava XIII.,
u Ljubljani,
Dunajska cesta.

Brezje (na dol. Slaj), 14. nov. 1898.

Vašu blagorodje! Pošto smo se već više putn osvjedočili, da je to Vaša Unihura za želu-dac, kojim se jo služila već sva moja kuća sa najboljim uspjehom, doista najbolje sredstvo proti želučatim i drugim bolestim, zahvaljujem Vam se iskreno. Nu ja sam zahval-jujući i gospodinu, koji me jo na tu iz-vrstnu tinkturu upozorio.

To potvrđujućim time, da Vam izrečen moju iskrenu zahvalu u ime čitave moje obitelji, te Vas uljudno molim, da mi pošaljete opet jednu skatulu tinkture za žaludac sa 12 staklenica i jedan lončić Glicerin Crème.

Sa poštovanjem Tomaz Dobek.

Posaljite pošt pouzajem pod podpisanim naslovom 24 staklenice izvrstne „želudarne esence“, koja se rabi najboljim uspjehom

Josip Cernko, župnik,
Vuhred — Štajerska.

Posaljite mi pošt pouzajem 12 staklenica Vaše želudarne tinkture. Naš g. župnik Belec preporuča ju svakomu upravo luplo, te skoro svaki, koji ju rabi, o njoj se jako pohvalno iz-razuje. Sa poštovanjem

Ivan Vidas
kod sv. Mariona, p. Sr. Nelelja
Labin (Albona) Istra.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“
Izvrstni domaći lijek proti
**kašlju, nahladi ili prsnom
kataru, proti hrapavosti i
promuklosti grla.**

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

F. Pečenko

HOTEL EUROPA

u Puli

preporuča se gg. putnicima.

Brijač

Nikola Alaić

preporuča

svoju brijačnicu

u Puli

na Fran Josipovoj cesti 6

(tik kavane „Miramare“)

P. n. občinstvu uslobadjam se najaviti, da sam otvorio u Pazinu

knjigovežnicu

obslužbenu strojevima najnovijega sustava, kano i

trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebitina.

Izradjujem sve radnje zasjecajuće u moj zanat, kano: albime za fotografije, okvire u plišu, dr-masku odasni, koži itd.

Nemam li prigodice kakve stvari u skladisti, to istu nabavljam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčevih troškova. Isto tako preskrbjujem istak-nice za školske, obšinske i župne uredne.

P. n. muštenje upozorujem, da se za sve naručbe najave dopisnicom, pošto je to najbrži put, te iste obavljam u kratkom roku solidno i uz umjerene cience. Sa štovanjem

IVAN NOVAK,

knjigoveža u Pazinu, naproti c. k. državnoj gimnaziji.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalih imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanje za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, krojački majstor.

The Gresham,

engl. osiguravajuće društvo na život u Londonu

Aktivna društva do 31. decembra 1897. K 159,937.578 —
Godišnja uplata premija i interesa od postanka društva (1818) K 28,823.375 —
Izplaćeno na osiguranju i interesu od postanka društva (1818) K 343,860.067 —
U godini 1897 izdano je 7464 polica za glavnica K 67,331.351-91

Prospekti, cijenici i u obće sve druge informacije šalja se badava, tko jih god pismeno kod dolje imenovanoga zastupstva upla, koje dopisuje u svim jezicima.

Glavno zastupstvo u Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergeste, Scala IV.

Traže se svuda sposobni agenti i zastupnici.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasljednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih lijekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vredni lijekovi:

Mazilo proti koscobolji ili protinu, rheumatizmu, kalciju i terganju u kosti, ukodjenosti grčevu u lihu, loži u kucovih i kriticah, kostenom pogacnu, probadjanju, stvarovirnim nabežam. Cijena 50 novč.

Mudica voda za kusañji ili broj 1 za prsnu, kojom se ličii kašalj, prehlada ili ka-tar u prsi, pluću, teško disanje, promuklost u glasu, tipovisa. Cijena 50 novč.

Prelijetna željezovita kiselina djeluje proti slabosti, liletošću, skrofuloznosti, podbulosti, gnetinju krijalovih, reumkih bolestim, slabokrvnosti, nenadi. Cijena flaci i forin.

Polucene svednice kapljice ili svedbeni životina tinktura (Leberten senj). Ovim se glasovim sredstvom osušuje kiselost, poparivši i akterije jetlaka i ublažuje glavnu bol obiljavata tegulja ili mućnina, tjera napuhlost i vjete, odlična je bol u žilici, želudarne grčeve, jutica, grotica ili zimaća, zavijanje ili grulja u truhlu. Tko ova teli koristan djelujuća kiselina tinktura redovito pije savuati će si zdravlje, tjelenu snagu i zapriječ i same bolesti. Cijena, flaci i napukom 30 novčica.

Aspirin ili aspirin, kome spraga još borakav sapun po 40 novč.

Aspirin djeluje proti kašlju, protivu kiselosti, protivu krvavosti, zapriječ i ublažuje zubobolju, sviručuje mесо oko zubi, razlitičnu usnu, uklanja nagaodan voj, i dža 60 novč.

Tina smrečova esencija (Fichtensassol Esenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobol. Ho se novč.

Tokovima proti izpadanju vlasi sviručuje i hrani keranje vlasi, odstranjuje prhuti i posipuje nast kose. i dža 50 novč.

Mast proti lišaju, krstam peruti i otopotam, i lončić 50 novč.

Aspirin ili aspirin, kome spraga još borakav sapun po 40 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Cijena 50 novč.

Dra. Miltzora pomast za lice proti sušanju ijezam ili likovom, odstranjuje prekuživost, unemena lica i nosa, hrapavost, osipnost na licu, protivu glavobolje, protivu i obiljavata glavna bol obiljavata tegulja ili mućnina, tjera napuhlost i vjete, odlična je bol u žilici, želudarne grčeve, jutica, grotica ili zimaća, zavijanje ili grulja u truhlu. Tko ova teli koristan djelujuća kiselina tinktura redovito pije savuati će si zdravlje, tjelenu snagu i zapriječ i same bolesti. Cijena, flaci i napukom 30 novčica.

Aspirin djeluje proti kašlju, protivu kiselosti, protivu krvavosti, zapriječ i ublažuje zubobolju, sviručuje mесо oko zubi, razlitičnu usnu, uklanja nagaodan voj, i dža 60 novč.

Tina smrečova esencija (Fichtensassol Esenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobol. Ho se novč.

Tokovima proti izpadanju vlasi sviručuje i hrani keranje vlasi, odstranjuje prhuti i posipuje nast kose. i dža 50 novč.

Mast proti lišaju, krstam peruti i otopotam, i lončić 50 novč.

Aspirin ili aspirin, kome spraga još borakav sapun po 40 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Cijena 50 novč.

Dra. Miltzora pomast za lice proti sušanju ijezam ili likovom, odstranjuje prekuživost, unemena lica i nosa, hrapavost, osipnost na licu, protivu glavobolje, protivu i obiljavata glavna bol obiljavata tegulja ili mućnina, tjera napuhlost i vjete, odlična je bol u žilici, želudarne grčeve, jutica, grotica ili zimaća, zavijanje ili grulja u truhlu. Tko ova teli koristan djelujuća kiselina tinktura redovito pije savuati će si zdravlje, tjelenu snagu i zapriječ i same bolesti. Cijena, flaci i napukom 30 novčica.